

ته مانده‌ی دلچسبی از یک یاد

درباره‌ی کامیل سن سانس

سلام ریاضی

سال ۱۸۴۶ در پاریس اجرا کرد. وی در سال ۱۸۴۸ وارد کنسرواتور موسیقی پاریس شد و با «بنوایست»^۱ شروع به فراگیری ارگ کرد و پس از آن با «هالوی»^۱ آهنگ سازی را آموخت. بین سال های ۱۸۵۳ و ۱۸۵۷ با ارگ نوازی چون «گلایز ست ماری»^{۱۱} و از ۱۸۵۷ تا ۱۸۷۷ با «مدلین»^{۱۲} در پاریس همکاری کرد.

در سال ۱۸۵۲، «لیست»^{۱۳} را دید و با او رابطه ی دوستی برقرار کرد. فرانس لیست تأثیر بسیاری روی سن سانس گذاشت. وی اولین سمفونی خود را بین سال های ۱۸۴۸ و ۱۸۵۰ نوشت که این اثر هرگز منتشر نشد. او یک سال پس از آشنایی با لیست سمفونی دیگری نوشت و به طور عمومی آن را به اجرا گذاشت. خیلی سریع او به عنوان پیانیست کنسرت و آهنگ‌ساز، سرشناس و محبوب، و در دسامبر ۱۸۵۷ در یکی از مهمترین کلیسای پاریس به عنوان ارگ نواز کلیسا منصوب شد.

سال ۱۸۶۱ تا ۱۸۶۵ استاد پیانو در «اکول نیدرمیر»^{۱۴} بود که در این دوره می توان از شاگردانش «فوره»^{۱۵} نام برد. وی اولین اپرایش را بین سال های ۱۸۶۴ تا ۱۸۶۵ نوشت و در سال ۱۸۶۸ شروع به کار بر روی «سامسن و دلپله»^{۱۶} کرد. سامسن و دلپله از روایات مشهور تورات است که «هندل»^{۱۷} آهنگ‌ساز آلمانی در قرن ۱۸ «اوراتوربو»یی برای آن نوشته بود. سن سانس نیز به فکر تهیه ی اوراتوری سامسن و دلپله افتاد ولی تکمیل آن قریب ۱۰ سال طول کشید و سرانجام به صورت

اپرای سامسن و دلپله درآمد که نخست در ۱۸۷۷ توسط دوست او فرانس لیست در وایمار آلمان به اجرا گذاشته شد. مدیر فرانسوی کنسرت و اپرا از موضوع او که در مورد کتاب مقدس بود، به طور رسمی قدردانی کرد. در سال ۱۸۷۱ برای نواختن ارگ «آلبرت هال»^{۱۸} اولین دیدارش را از انگلستان انجام می دهد و در همین سال به عنوان همکار مؤسس «جامعه ی بین المللی موسیقی»^{۱۹} - که به منظور تشویق و ترویج و پیشرفت آلات موسیقی تشکیل شده بود - فعالیت کرد. وی پس از آن چند پوئم سمفونیک را نوشت. در این زمان او به عنوان تک نواز پیانو و ارگ، خواهان و علاقمندان زیادی پیدا کرد. در اولین اجرا از ۵ اجرای کنسرتو پیانوی خود بین سال های ۱۸۶۵ تا ۱۸۹۶ به عنوان تکنواز ظاهر شد. او

داستان های خوب آنهایی هستند که رنگی از خواب داشته باشند و رویا نقشی کلیدی در آنها بازی کند. چون رویاها مکمل واقعیت اند. چیزهایی را که در واقعیت اتفاق می افتند؛ می گویند و از آینده خبر می دهند، از اتفاق هایی که بعداً می افتند.

"خورخه لویس بورخس"

در ابتدای قطعه، زنگ نیمه شب در محیط آرام گورستان شنیده می شود. با یک ضربه قوی، طلسم گورستان شکسته شده، نوای یک ویلن؛ برخاستن مرده‌ای را مجسم می کند. در پی او، مردگان دیگر برمی خیزند و دسته جمعی به آهنگ والس می رقصند.

این آغاز سومین «پوئم سمفونیک» اثر «کامیل سن سانس»^۱؛ آهنگ‌ساز فرانسوی ست که از روی منظومه ی «هانری کازالیس»^۲ تحت عنوان «رقص مردگان»^۳ به موسیقی درآورده است.

علاقه مندانش سن سانس هر بار که بر سر راهش قرار می گرفتند به دنبالش روان می شدند و تکه هایی از آثار دوست داشتنی او را به آواز یا با سوت اجرا می کردند. این کار که نشانه ابراز علاقه و احترام دوستدارانش بود برای سن سانس خوشایند نبود و او را آزار می داد، چون خلوتش را برهم می زد. از این رو به فکر افتاد به جایی برود که تا مدتی از خلوت و آرامش با نصیب باشد. جزایر قناری را انتخاب کرد. تا روزی هم که در آنجا اقامت داشت، مردم او را شناخته بودند

و همچون بولوآرهای پاریس او را آسوده نمی گذاشتند و موسیقی قطعه ی رقص مردگان را که برایشان اثری شناخته شده بود، به هنگام برخورد با او زمزمه می کردند.

کامیل سن سانس به سال ۱۸۳۵ در پاریس متولد و در سال ۱۹۲۱ در الجزیره از دنیا رفت. او آهنگ‌ساز و پیانیستی بود که استعداد خود را در موسیقی از کودکی نشان داد. با اینکه در قرن بیستم، نسل جوان، پی در پی تحت تأثیر «واگنر»^۴، «فرانک»^۵ و «دبوسی»^۶ بود؛ و از سن سانس دور می شد، اما وی به عنوان یک پیر برجسته- با این وجود که هنگام اجرای قطعه «پرستش بهار»^۷ اثر «استراوینسکی»^۸ سالن را به نشانه ی اعتراض ترک کرد - در اذهان باقی ماند. او در نوجوانی یک رسییتال پیانو به

با این زبردستی در نوازندگی پیانو، برای همه سازها، نکات فنی و مشکلی را در نظر می گرفت. به همین جهت علاوه بر کنسرتوهای پیانو، کنسرتوهای ویلن و ویلن سل او نیز از نظر تکنیک حائز اهمیت هستند. معروفترین آثار سن سانس در این زمینه؛ کنسرتو پیانوهای شماره ۲ در سل مینور و شماره ۴ در دومینور، کنسرتو ویلن شماره ۳ در سی مینور و کنسرتو ویلن سل شماره ۱ در لامینور است. در دهه ی ۱۸۶۰ تا ۱۸۷۰ ما او را به طور ثابت به عنوان یک آهنگساز دیده ایم. وی نقش و مسئولیت زیادی برای معرفی پوئم سمفونیک در کشور فرانسه داشت. همچنین در حالی که به کنسرتو پیانوهای موتزارت در فرانسه به طور کامل بها داده نمی شد، سن سانس اما کنسرتو پیانوهای موتزارت را به نحوی عالی اجرا و معرفی می کرد که گفته می شود این فعالیت، نتیجه ی عدم توانایی او در "خانه ی اپرا" به حساب می آمد. ازدواج ناموفق و مرگ ۲ پسر جوانش، سال های میانی عمرش را سخت و تیره کرد.

سال ۱۸۶۸ کنسرتو پیانوی شماره ۲ در سل مینور اپوس ۲۲ تصنیف شد. در این سال «آنتوان روبنشتاین^{۲۰}» -پیانست روسی- به فرانسه آمده بود و بر خلاف همیشه که به عنوان پیانیست بر روی صحنه می آمد این بار می خواست به سمت رهبر ارکستر ظاهر شود. به این جهت از سن سانس درخواست کرد که کنسرتویی برای پیانو بنویسد تا در کنسرت خود بگنجانند. سن سانس این کنسرتو را در مدت سه هفته نوشت و در کنسرت روبنشتاین، خود، قسمت نواختن پیانو را برعهده گرفت.

در سال ۱۸۷۳ کنسرتو ویلن سل شماره ۱ در لامینور اپوس ۳۳ به اجرا گذاشته شد و در سال ۱۸۸۰ کنسرتو ویلن شماره ۳ در سی مینور تحت تأثیر «سمفونی اسپانیول^{۲۱}» اثر «لالو^{۲۲}» به پایان رساند و به «پابلو سارازات^{۲۳}» ویلونیسست اسپانیائی تقدیم کرد. مشهورترین سمفونی سن سانس، سمفونی شماره ۳ او، در دو

مینور با نام ارگ است که به لیست اهدا شد تا یادش زنده بماند. این اولین سمفونی تاریخ موسیقی است که از ارگ در آن استفاده می شود. اولین اجرای این سمفونی در لندن در سال ۱۸۸۶ بود. بعد از آن سن سانس در زندگی اش سفرهای زیادی کرد و هر از گاهی در الجزیره می ماند. از اینجا، کارهای بعدی او؛ رنگ و بویی محلی می گیرند که بیانگر محل زندگی اش نیز هستند. وی در سال ۱۹۱۵ به آمریکا می رود. او در این مدت به عنوان یک عضو آکادمی فرانسه، فعالیت، و در انگلستان بسیار محبوب شده تا جایی که قطعه برای «فستیوال بیرمنگهام^{۲۴}» می نویسد و توسط «ملکه ویکتوریا» پذیرفته می شود. اواخر عمرش اپراهایش نه در پاریس بلکه عموماً در «مونتنو کارلو»، جایی که «ماسنه^{۲۵}» نفوذ داشت، می ساخت. مراسم تاج گذاری " برای "ادوارد هفتم" را در سال ۱۹۰۲ نوشت و در سال ۱۹۱۳ آخرین دیدارش از انگلستان را برای رهبری کار خود با نام "The Promised Land" که قطعه ایست برای کر و ارکستر در "Gloucester Festival" انجام داد.

ظرافت، لطافت، ذوق، فرم و خط ملودی های زیبا و چیدمان خاص هارمونی برای سازهای زهی، مهمترین عواملی برای او بودند تا احساسات عاطفی و سرگذشت ماجراجویی و طنز را در موسیقی به کار گیرد و به شنونده نشان دهد. در حال حاضر بیشترین کارهای پذیرفته شده ی وی، کارهای طنزگونه ی او مانند «کارناوال حیوانات^{۲۶}»؛ نوشته شده در سال ۱۸۸۶ است. خود سن سانس گمان می کرد این قطعه که تقلیدی از صدای حیوانات است به شهرت او لطمه خواهد زد. او خود ناهی این بود که یک فرد، بسیار جدی باشد تا اوراتوریو و گزارشی از کتاب مقدس را به شعر درآورد و نمایش وار بخواند و بنوازد؛ گرچه خود بسیار روی این دست کارها، وقت و دقت گذاشت. مجموعه آثار سن سانس:

Operas: Le Timbre d'argent (1864-5); Samson et Dalila (1867- 8, 1873- 7); La Princesse Jaune (1872); Etienne Marcel (1877-8); Henri VIII (1881-2); Proserpine (1886, rev. 1889); Ascanio (1887-8); Phryne (1892); Fredegonde (Completion of opera by Giraud, 1894-5); Les Barbares (1900-1); Helene (1903); L'ancetre (1905)
Dejanire (1919-20).

Orchestra: Symphonies: No.1 in Eb (1853), No.2 in A minor (1859), No.3 in C minor, With Organ (1886){2 other Symphonies, 2 nd and 3 rd in order of composition, 1852 and 1859, Were Withdrawn by the Composer};
Poems Symohonic: le Rouet d'Omphale (1871-2); Phaeton (1873), Danse macabre (1874), La Jeunesse d'Hercule (1877); Marche heroique (1871); Suite Algerienne (1880); Une Nuit a Lisbonne (1880); Jota Aragonesa (1880); Overture de Fete (1910).

Instrumental & Orchestra: Piano Concertos: No.1 in D (1858), No.2 in G minor (1868), No.3 in Eb (1869), No.4 in C minor (1875), No.5 in F (1896); Violin Concertos: No.1 in A major (1859), No.2 in C (1858, published. 1879), No.3 in B minor (1880); Cello **Concertos.**; No.1 in A minor (1872), No.2 (1902); Miscellaneous: Introduction and Rondo Capriccioso, violin (1863, published. 1870), Romance, violin (1874), Morceau de Concert, violin (1880), Caprice Andalou, violin (1904); Allegro appassionato, piano (1884); Rapsodie d'Auvergne, piano (1884); Africa, fantasy, piano (1891); Tarantelle, flute, clarinet (1857); Romance, flute or violin. (1871); Odelette, flute (1920); Romance, horn. or cello. (1874); Carnaval des Animaux, 2 piono. And orchestra (1886).

Chorus & Orchestra: Mass (1856); Oratorio de Noel (1858); Les Noces de Promethee (1867); Psalm 18 (1865); Le Deluge (1875); Requiem (1878); La Lyre et L'harpe (1879); Hymne a Victor Hugo (1881); Le Feu Celeste (1900); Psalm 150 (1907); The Promised Land (1913); Hail, California (1915); Hymne a La Paix (1919).

Chamber Music: String quartets: No.1 (1899), No.2 (1918); Piano Quintet (1865); Piano Trio No.1 in F (1863), No.2 in E minor (1892), Piano quartet (1875); Septet, piano, string, trumpet. (1881); Violin Sonata No.1 in D minor (1885); No.2 in Eb (1896); Wedding- Cake, Caprice – Valse, piano, string (1886); Havanaise, violin, piano. (or orchestra) (1887); Cello Sonata No.1 (1872); No.2 (1905); Cavatina, tenor trombone, piano (1915); Elegy No.1, cello, piano (1915), No.2 (1920); oboa. Sonata, clarinet Sonata, bassoon Sonata (1921).

Piano: 6 Bagatelles (1855); 6 Etudes (1877); 6 Etudes (1899); 6 Fugues (1920).

2 Pianos: Variations on a Theme of Beethoven (1874); Polonaise (1886); Caprice Arabe (1884); Caprice heroique (1898).

Organ: Benediction nuptiale (1859); 3 Preludes and Fugues (1894); Marche religieuse (1897); 3 Fantaisies (1857, 1895, 1919).

منابع:

• The New Oxford Companion to music / General Editor: Denis Arnold / Volume ۲.k-z

• The Concise Oxford Dictionary of music / Fourth Edition / Michael Kennedy , Associal Editor: Joyce Bourne

تفسیر موسیقی / سعدی حسنی / چاپ سوم : ۱۳۷۲ / انتشارات صفی علیشاه

۱- Camille saint-saens

۲- H.Cazalis

۳- Dance of Macabre

۴- Wagner

۵- Frank

۶- Debussy

۷- Le Sacre du Printemps

۸- Staravinsky

۹- Benoist

۱۰- Halevy

۱۱- Eglise Ste-Marry

۱۲- Madeleine

۱۳- Liszt

۱۴- E'Cole Niedermeyer

۱۵- Faure

۱۶- Samson et Dalila

۱۷- Handel

۱۸- Albert Hall

۱۹- Societe Nationale de Musique

۲۰- A. Rubinstein

۲۱- Espaniol Symphony

۲۲- Lalo

۲۳- P. Sarasate

۲۴- Birmingham Festival

۲۵- Massenet

۲۶- Le Carnaval Des Animaux